

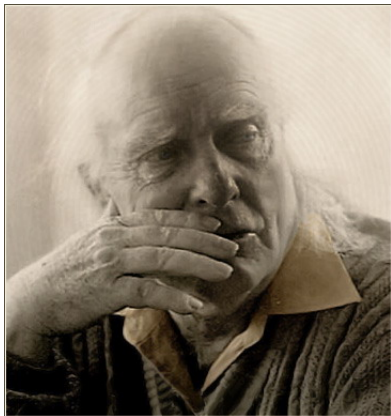
Badanie intencji nadawcy. Teoria kooperacji Paula Grice'a

Anna Kozłowska

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

- 1 Ogólna charakterystyka teorii Grice'a
- 2 Maksymy konwersacyjne
- 3 Kontynuacja myśli Grice'a

Mówienie jako akt współpracy

Zasada kooperacji: „Uczyń swój udział w przewidzianym dla niego momencie takim, jakiego wymaga zaakceptowany cel lub kierunek rozmowy, w którą jesteś zaangażowany.”
(PAUL GRICE)

Inferencyjny model komunikacji

INFERENCYJNY MODEL KOMUNIKACJI (alternatywny wobec MODELU KODOWEGO) – wyrażanie i rozpoznawanie intencji nadawcy jako podstawowy problem komunikacyjny.

Szczegółowe maksymy konwersacyjne

MAKSYMĄ ILOŚCI: Uczyń swój udział tak informatywnym, jak to jest wymagane z punktu widzenia aktualnych celów wymiany.

MAKSYMĄ JAKOŚCI: Nie mów tego, o czym sądzisz, że jest fałszywe; nie mów tego, dla czego nie masz należytego uzasadnienia.

MAKSYMĄ ODNIESIENIA: Mów na temat.

MAKSYMĄ SPOSOBU: Mów zrozumiale i w sposób adekwatny do sytuacji.

Implikatury konwersacyjne

IMPLIKATURY KONWERSACYJNE – informacje przekazywane nie wprost, poprzez jawne, ostentacyjne pogwałcenie maksym(-y) konwersacyjnych(-ej).

Przykłady implikatur – pogwałcenie maksymy ilości

Uczyń swój udział tak informatywnym, jak to jest wymagane z punktu widzenia aktualnych celów wymiany.

PRZYKŁAD 1.: – *Jan wyjechał z kraju.* – *Wyjechał to wyjechał.*

PRZYKŁAD 2.: – *Która jest mniej więcej godzina?* – *Jest dokładnie dwudziesta trzydzieści dwie, cztery sekundy i osiem setnych czasu środkowoeuropejskiego.*

Przykłady implikatur – pogwałcenie maksymy jakości

Nie mów tego, o czym sądzisz, że jest fałszywe; nie mów tego, dla czego nie masz należytego uzasadnienia.

PRZYKŁAD 1.: – *Teheran jest w Turcji.* – *A ja jestem biskupem.*

PRZYKŁAD 2.: – *Na pewno zdobędę tę nagrodę.* – *Jak mi tu kaktus wyrośnie!*

Przykłady implikatur – pogwałcenie maksymy odniesienia

Mów na temat.

PRZYKŁAD 1.: – *Kowalski jest kompletnym durniem. – Jak na luty, nieźłą mamy pogodę.*

PRZYKŁAD 2.: – *Jak ci się podobam w tej fryzurze? – Masz ładny kolor włosów.*

Przykłady implikatur– pogwałcenie maksymy sposobu

Mów zrozumiale i w sposób adekwatny do sytuacji.

PRZYKŁAD 1.: – *I jak wypadła moja recenzja? – Trochę Pan mu przypieprzył, Profesorze.*

PRZYKŁAD 2.: *Wstań i podejdź do drzwi, przekręć klamkę zgodnie z ruchem wskazówek zegara, a następnie delikatnie pociągnij drzwi do siebie.*

Typy implikatur

Implikatury ogólne – zrozumiałe bez wyspecyfikowanego kontekstu.

PRZYKŁAD: *Kowalski od roku spotyka się z kobietą.* → 'Kobieta jest kochanką Kowalskiego'.

Implikatury szczegółowe – wymagające przy interpretacji określonego kontekstu.

PRZYKŁAD: – *Co się stało z kielbasą?* – *Nasz pies wygląda na zadowolonego.* → 'Pies zjadł kielbasę'.

Etyka mowy

„[...] problematyka wolności i zniewolenia, prawdy i kłamstwa istotna jest na obszarze ludzkiej mowy.”

(JADWIGA PUZYNINA)

Etykieta językowa

Maksyma grzeczności

- zasada taktu
- zasada wielkoduszności
- zasada aprobaty
- zasada skromności
- zasada zgodności
- zasada współodczuwania

GEOFFREY LEECH

Nowe modele komunikacyjne – m.in. teoria relewancji

DAN SPERBER

DEIRDRE WILSON

Relevance. Communication and Cognition, 1986

Dziękuję za uwagę :)

Temat następnego wykładu:
PROBLEMY ETYKIETY JĘZYKOWEJ.
Zapraszam!